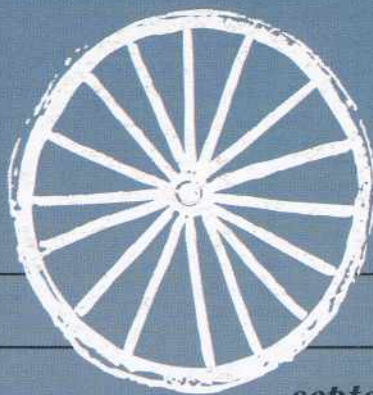

Romano

R O M S K I

them

S V E T

berš/leto: 7

september 2001, številka 12

7. MEDNARODNI ROMSKI TABOR MURSKA SOBOTA

stran 11

stran 3

DAN ROMOV

MLADINSKI TABOR

stran 22

stran 14

**AVSTRIJSKA FOLKLORNA SKUPINA
SOMNAKUNE ČERHENJI**

ROMANO THEM ROMSKI SVET

številka 12, september 2001

založnik

Zveza Romov Slovenije

Gregorčičeva 55

9000 Murska Sobota

tel.: (02) 53-41-710

fax: (02) 53-41-711

e-mail: romani.union@siol.net

glavni in odgovorni urednik

Jožek Horvat - Muc

uredniški odbor

dr. Pavla Štrukelj

Monika Sandreli

Janja Rošer

Štefan Šarkezi

Jelenka Kovačič

Zlatko Hahn

dopisniki

Zdravko Pilipovič, Krško

Filip Matko, Murska Sobota

Anita Cener, Serdica

Lujzi Baranja, New York

Dragoljub Acković, Beograd

prelom in tisk

Tiskarna Klar, Murska Sobota

naklada

500 izvodov

Po mnenju Ministrstva za kulturo RS št. 415-562/96, se Romano them - Romski svet šteje med proizvode za katere se plačuje 19% davek na dodano vrednost.

Izid časopisa Romano them je omogočilo
Ministrstvo za kulturo RS
in Urad za narodnosti RS

VSEBINA

<i>Jože Horvat - Muc: Beseda urednika</i>	2
<i>Jože Horvat - Muc: Ob svetovnem dnevu Romov</i>	3
<i>Filip Matko: Začetek s politično organizacijo</i>	4
<i>Filip Matko: Zbor ženskega foruma</i>	5
<i>Filip Matko: Prireditvi v Črenšovcih in Bodoncih</i>	6
<i>Filip Matko: VVZ Romano se predstavi</i>	7
<i>Filip Matko: Solo plesalka</i>	7
<i>Fatmir Bečiri: Sestanek v Münsteru v ZR Nemčiji</i>	8
<i>Fatmir Bečiri: Romski tradicionalni običaji</i>	8
<i>Fatmir Bečiri: Konferenca manjšine za jutrišnjo Evropo</i>	9
<i>Fatmir Bečiri: Zdaj se lahko tudi same podpišemo</i>	9
<i>A. Nana Rituper Rodež: Poudariti pomen izobraževanja</i>	10
<i>Nataša Gider: Tabor je šola samospoznavanja</i>	11
<i>O taboru tako in drugače</i>	12
<i>Filip Matko: Kamp Černelavci 2001</i>	13
<i>Filip Matko: Dragoljub Acković</i>	13
<i>Filip Matko: 10. ciganska noč</i>	14
<i>Anketa</i>	16
<i>Jelenka Kovačič: Ustanovitev medobčinskega društva</i>	19
<i>M. Grebenar, S. Cener: 1. občinski praznik občine Tišina</i>	20
<i>Jelenka Kovačič: Mladinski tabor</i>	22
<i>Romeo Horvat-Popo: Kako je bilo na izletu</i>	23
<i>Mateja Baranja: 2. romski tabor</i>	23
<i>Stanko Baranja: 2. mednarodni romski tabor v Serdici</i>	26
<i>Romi pišejo - Romano vejš Serdica</i>	26
<i>Romeo Horvat-Popo: Pesmice</i>	28

Beseda urednika

Jože Horvat - Muc

glavni in odgovorni urednik

O b listanju našega časopisa si vedno želimo, da bi naši bralci bili zadovoljni predvsem pa, da bi uživali ob branju. Kako pomembna je skrb uredniškega odbora našega časopisa, da bi ugodila bralcem ni potrebno posebej omeniti. Pomembno pa je omeniti, da časopisa ne bi mogli izdajati brez pomoči Kulturnega ministrstva ter Urada za narodnosti.

Na osrednji prireditvi ob dnevu Romov v Murski Soboti je bilo postavljeno vprašanje:

Kdaj bodo slovenski Romi dobili svoj zakon?

Tudi vodstvo Zveze Romov Slovenije si je postavilo isto vprašanje.

Vendar ni ostalo pri vprašanju, ampak si je zadalo za nalogo pospešitev uresničitve ureditve tega zakona. Z različnimi dopisi na različne naslove, predvsem predsedniku Vlade Republike Slovenije gospodu Janezu Drnovšku ter državno zborskemu predsedniku gospodu Borutu Pahorju, opozorilo o potrebi ureditve tega Ustavno določenega zakona.

Na podlagi tega bo prišlo tudi do skorajšnjega srečanja med vodstvom Zveze Romov Slovenije ter predsednikom Vlade Republike Slovenije gospodom Janezom Drnovškom.

Tudi Vladna komisija za Rome ter Urad za narodnosti sta začela z pospešenim delom na področju ureditve zakona o Romih ter drugimi ukrepi za izboljšanje položaja Romov v Sloveniji. Na žalost so pri nekaterih dogovorih z

nekaterimi župani občin kjer živijo Romi prišlo do nerazumevanja in nezainteresiranosti do reševanja romske problematike.

Romi si predvsem želimo, da bi prišlo do sodelovanja med občinami ter državo do našega vprašanja. Predvsem pa do čimprejšnje ureditve zakona o Romih.

Skrb za boljši položaj ter vključevanje Romov v Slovenskem prostoru pa sta izrazila tudi slovenski Varuh človekovih pravic ter generalni direktor slovenske policije, katera sta se srečala z vodstvom Zveze Romov Slovenije.

Vodstvo Zveze Romov Slovenije ter uredniški odbor časopisa Romano them - Rromski svet pa pozivamo vse naše rojake predvsem pa funkcionarje in vodilne iz romskih naselij k strpnejšemu in večjemu angažiranju boljšega položaja Romov v svoji sredini.

Ob svetovnem dnevu Romov

Jože Horvat - Muc

Ob svetovnem dnevu Romov, 8. aprila je Zveza Romov Slovenije pripravila osrednjo proslavo v dvorani pri osnovni šoli III v Murski Soboti.

Na ta dan smo Romi pred tridesetimi leti v Londonu ustanovili Svetovno Zvezo Romov. Ta naj bi skrbela in se borila za boljši položaj Romov vsega sveta.

Na osrednji prireditvi v Murski Soboti je najprej izrekel pozdrave zbranim predsednik Zveze Jožek

Horvat. Župan Mestne občine Murska Sobota Anton Slavic je opozoril na brezbržnost države do romskega vprašanja ter naštel vrsto komunalnih in drugih objektov, ki jih je mestna občina Murska Sobota v zadnjih letih zagotovila Romom na svojem območju ter vzorno sodelovanje z predstavniki Romov v občini in Zvezo Romov.

Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik državnega zbora Republike Slovenije Borut Pahor, ki se je zavzel za boljši

položaj Romov v Sloveniji. Romi smo mu za spomin med drugim podarili romski klobuk in zastavo Svetovne zveze Romov.

Med zbranimi na proslavi so poleg predstavnikov Romov bili tudi Janez Obreza ter Geza Bačič iz Urada za narodnosti, Igor Prottnik iz Ministrstva za kulturo, poslanca Andrej Gerenčer in Geza Džuban, Geza Farkaš iz Upravne enote Murska Sobota, Angela Novak ravnateljica šole III Murska Sobota ter Aleksander Jevšek direktor Soboške policije.

Proslava je potekala in se končala z ognjevitimi romskimi plesi ter glasbo predvsem pa z upanjem na boljšo prihodnost.

Začetek s politično organizacijo

Filip Matko

Zveza Romov Slovenije s sedežem v Murski Soboti združuje vsa društva slovenskih Romov, a med društvi je kot prvo bilo ustanovljeno 3. januarja 1991 Romsko društvo Romani Union v Murski Soboti. To je bila osnova za nastanek tudi drugih društev ter poznejše Zveze romskih društev, ki se je preimenovala v današnjo Zvezo Romov Slovenije. Prvi predsednik in ustanovitelj te zveze je Jožek Horvat Muc, ki je bil ustanovitelj že prvega romskega društva. Tega se še vedno dobro in rad spominja.

»V samem začetku januarja pred desetimi leti smo ustanovili Zvezo Romov takratne občine Murska Sobota, ki je bila registrirana in zapisana kot druga politična organizacija v tedanji občini Murska Sobota,« se z nasmehom spominja Jožek Horvat Muc ter doda: »Najbolj zadovoljni smo v naši organizaciji, da smo že tedaj lahko bili nekaj enakopraven, in smo še vedno, sogovornik državi in občini. V letih 1992 in 1993 smo se kot Romi srečali s predsednikom države Milanom Kučanom ter z njim spregovorili o tem, da moramo Romi biti zapisani v Ustavi Republike Slovenije. Dvakrat je predsednik bil tudi gost našega društva.«

Dandanes v svojem 65. členu Ustava Republike Slovenije določa, da položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi

v Sloveniji, ureja zakon. Z zapisom v ustavo so bile postavljene pravne osnove za posebne ukrepe za pomoč Romom, hkrati pa ta člen določa, da položaja Romov zaradi njihove specifičnosti ni mogoče enačiti s položajem drugih manjšinskih skupnosti, ki živijo v Sloveniji.

Jožek Horvat Muc pa nadaljuje: »Takrat še ni bilo Zveze Romov in smo vse aktivnosti za slovenske Rome izpeljali preko tega našega društva. Tako smo pri romski komisije vlade Republike Slovenije sodelovali pri pripravi programov za izboljšanje položaja romske skupnosti. Uspehi pa so tudi vsi naši predlogi glede zahteve do Mestne občine Murska Sobota, da dobimo predstavnika romske skupnosti v mestnem svetu. Vsi razgovori in posredovanja so bila zelo težka, ker se je bilo izredno težko pogovarjati s takratnim Izvršnim svetom soboške občine. Nekateri v svetu so imeli posluš za Rome, a drugi ne. Kljub temu je prišlo po letu dni do sklica občinske skupščine, na njej pa v svoj občinski statut zapisali sklep o občinskem svetniku Romov.«

Točnega podatka o številu Romov v Sloveniji seveda ni, ker se jih je za Rome ob popisu prebivalstva leta 1991 izreklo le 2.293, za materin romski jezik pa 2.847. Kljub temu pa imajo socialne službe in drugi organi v lokalnih skupnostih oceno, da živi v Sloveniji od 6500 do 7000 Romov. Največ jih seveda živi v

Jožek Horvat-Muc

Prekmurju, od teh pa največ v romskem naselju Pušča pri Murski Soboti, od koder izvira tudi naš sogovornik Jožek Horvat Muc: »To pa niso edini naši uspehi. Zelo uspešno smo zastopali slovenske Rome na področju kulture, kar potrjujejo priznanja in pohvale, ki smo jih prejeli. To nas je spodbudilo, da smo pričeli še z založniško in gledališko dejavnostjo. K temu je svoj delež prispevalo dejstvo, da smo pričeli širšo javnost opozarjati in seznanjati preko medijev: preko časopisov, radijskih in televizijskih oddaj. V njih smo opozarjali na takratne najbolj aktualne zadeve okrog romskega vprašanja. Če omenim samo občino Murska Sobota, se je dotlej o romskem naselju Pušča vedno govorilo samo ob negativnih stvareh. Mi smo to spremenili in prispevali k temu, da se je o Pušči začelo

govoriti tudi pozitivno, kajti bili smo nekako edini, ki smo predstavljali pozitivne strani romske skupnosti v domači občini..

Takrat so nas obiskovali že mnogi predstavniki različnih institucij in ustanov iz raznih krajev Slovenije, gostili smo veliko predstavnikov romskih skupnosti drugih držav in njihove predstavnike iz drugih organizacij. Tako smo si potem nekako v Evropi pridobili nek status oziroma neko pozitivno stališče do nas, da smo lahko predstavljali slovenske Rome v tujini.

Začeli smo z našim časopisom *Romano nevijpe/Romske novice*, nadaljevali z zbornikom *Romano kedijpe/Romski zbornik*, izdali zbirko romskih gledaliških iger *Ratfalu paunji/Krvava voda* ter

nazadnje prevzeli tudi uredništvo osrednjega časopisa slovenskih Romov *Romano them/Romski svet*. Kot zadnje pa je še izdajanje glasbenih kaset romskih skupin, kot prva je zgoščenka skupine Langa s Pušče z desetimi melodijami.«

Seveda pa lahko mirne vesti zapišemo, da so razmere, v katerih živijo Romi v Prekmurju, bistveno boljše kot pri Romih v južnem delu Slovenije. In skoraj ni nič čudnega, da so se tu prvi organizirali. Jože Horvat Muc je še prepoln spominov: »V našem društvu smo začeli svoje članice in člane kadrovske usposabljanje na vseh področjih dela. Uvedli smo nekaj, kar prej ni bilo prisotno pri Romih: zahtevamo red in disciplino in s tem smo si v širši skupnosti ustvarili ime in

tudi spoštovanje.

Uspehov je seveda še veliko več, a veliko nam pomeni ugovoritev, ki jo je izrekel predsednik Milan Kučan na nedavnem sprejemu, ko je povedal, da je največji uspeh nas Romov ta, da smo se uspeli organizirati. In prav začetek tega organiziranja se je dogajal pri nas v samem začetku leta 1991 z ustanovitvijo Romskega društva *Romani Union* Murska Sobota.«

Praznovanje desetletnice tega društva, ki ga od samega začetka kot predsednik vodi Jožek Horvat Muc, je potekalo v Murski Soboti 23.februarja letos. Tedaj je bila tudi priložnost za srečanje vseh slovenskih društev Romov, ki so trdno povezana in aktivna znotraj Zveze Romov Slovenije.

Zbor ženskega foruma

Filip Matko

Pri Zvezi Romov Slovenije je lansko jesen bil ustanovljen Ženski forum, ki ga kot predsednica vodi Anita Cener iz Serdice. Tako se je v čast letošnjega Svetovnega dneva Romov 26. aprila

v soboškem Dijaškem domu sestal prav ta forum. Na njem je bil prisoten tudi predsednik Romskega društva *Romani Union* v Murski Soboti ter Zveze Romov Slovenije, Jožek Horvat - Muc, ki je vsem

udeleženkam in udeležencem foruma predstavil delovanje Svetovne romske organizacije, katera letos proslavlja 30-letnico svojega obstoja.

Organizirane Romkinje v Ženskem forumu so lansko jesen pripravile več ustvarjalnih delavnic, z ličnimi izdelki in sladkarijami pa so obiskale najmlajše Rome v Velenju (tamkajšnje Romsko društvo *Romano vozo*) in vrtec *Romano* na Pušči, kajti s tem so opravile tudi obdaritev za dedka Mraza oziroma Božička. V prihodnje bodo poskušale organizirati zdravstvena predavanja za članice foruma, o negi dojenčka in otrok ter o različnih oblikah zasvojenosti.

Med udeleženci tokratnega Ženskega foruma, 26. aprila letos, je bilo med udeleženci presenetljivo veliko število mladih, pa tudi moških ni manjkalo, čeprav so se za sklic odločile članice foruma. Vsi skupaj pa so z izredno pozornostjo prisluhnili tudi poeziji, ki jo piše in vsem v zabavo prebira mladi romski »rimar« Romeo Horvat - Popo.

Ženski forum Romkinj v soboškem Dijaškem domu

Prvi javni nastop romske folklore v Črenšovcih

Prireditvi v Črenšovcih in Bodoncih

Filip Matko

Ob Svetovnem dnevu Romov, ki se ga vsako leto praznuje 8. aprila, so že tretje leto zapored posebno slovesnost pripravili tudi na Osnovni šoli France Prešeren v Črenšovcih. V Občini Črenšovci namreč žive Romi v več izolatih, a zaenkrat še niso povezani v samostojno društvo.

Ob pomoči mentorjev na šoli pripravijo program praznovanja kar učenci sami in za uvod v prireditev je v četrtek, 5. aprila, spregovoril ravnatelj šole Štefan

Ftičar. Opomnil je na 18 učencev Romov na šoli, ki so se dobro vključili med ostalih 207 učenk in učencev, ki obiskujejo črenšovsko osemletko. Ravnatelj je tudi vsem mladim Romom, kakor tudi njihovim prisotnim staršem, čestital ob prazniku. Sledil je prikaz krajše igrice, ki so jo naštudirali učenci Romi. Eden izmed učencev je izvalil posebej veliko aplavza in navdušenja med poslušalci, ko je zaigral romske melodije na klavijature. Zatam pa se je širši javnosti prvič predstavila romska folklorna skupina OŠ F. Prešeren Črenšovci,

ki jo vodi Romina Sandreli. Je pa tega dne v dopoldanskih urah precej staršev romskih otrok sodelovalo v ustvarjalnih delavnicah, kajti bila je na ogled razstava njihovih izdelkov.

Pet različnih ustvarjalnih delavnic pa so pripravili že teden dni poprej.

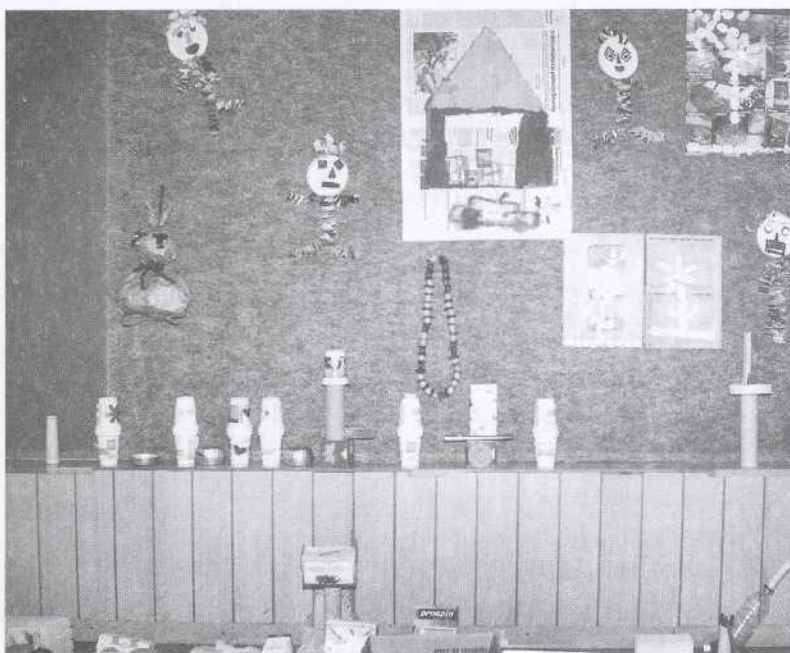
V njih so bili romski otroci pravzaprav najbolj uspešni. Vsi izdelki iz delavnic so bili na ogled na posebni razstavi. Tako po mnenju vodje posebnega projekta, Majde Vrečič, v vsakdanji naglici življenja želijo zmanjševati nestrpnost ter tkati prijateljske vezi med Romi in ostalimi učenci na šoli.

Na posebni prireditvi so se otroci predstavili z romskimi plesi, glasbo in literarnimi prispevki. Za učitelje pa je bil organiziran 3-dnevni seminar o medkulturnem izobraževanju oz. o tem, kako romske učence čim bolj aktivno vključiti na vseh področjih življenja in dela šole.

V začetku junija je velik napis »Danes je pri nas razstava« vabil na dvorišču vzgojnovarstvene enote Romano na Pušči k sigurnemu obisku. Kar 27 malčkov, za katere skrbita vzgojiteljici Marjana in Suzana, kakor tudi pomočnici vzgojiteljic Senka in Tanja ter kuharica Renata, je skozi vse šolsko leto 2000/2001 sodelovalo v projektu Ravnanje z odpadki. Ustvarili so številne izdelke iz odpadnih materialov ter jih postavili na ogled, kar precej izdelkov pa so v ustvarjalni delavnici prispevale tudi nekatere mamice. Bilo je to kar se da ustvarjalno slovo 12 malčkov v starosti od treh do petih let ter 15 malčkov, starih od pet do sedem let, od vrtca v tem šolskem letu.

VVE Romano se predstavi

Filip Matko

Z razstave v enoti Romano na Pušči

Solo plesalka

Filip Matko

Romska društva po Sloveniji imajo dandanes organizirane že številne uspešne folklorne skupine, od najmlajših iz vrtcev do odraslih plesnih skupin. Folklorno skupino ima tudi najmlajše Romsko društvo Rjavo dombu iz Zenkovec.

Ena izmed plesalk te

skupine, Robertina Ratko, še obiskuje osnovno šolo v Puconcih. Zatorej na šolskih prireditvah in proslavah nastopi kar sama, kot solo plesalka. Tako je bilo tudi na Eko-dnevu OŠ Puconci, 5. maja letos, ko so v Puconcih bili na obisku tudi šolarji in učitelji pobratene osnovne šole iz Tordasa na Madžarskem.

Sestanek v Münsteru v ZR Nemčiji

Fatmir Bečiri

Romsko društvo iz Maribora se je udeležilo sestanka, ki je bil v Nemčiji v mestu Münster. V pozivu iz organizacije ROMA UNION MÜNSTER so se udeležili trije predstavniki. Sestanek posmatranja Romov v Evropi, je bilo 12.6.2001. Iz drugih organizacij Romov so se sestanka udeležili tudi iz Španije, Francije, Nizozemske, Anglije, Belgije, Hrvaške in Jugoslavije. Predstavniki Romov iz Slovenije Fatmir Bečiri je predstavil kako živijo in delajo Romi v Sloveniji. Na sestanku sem povedal, da državni organi zelo lepo sodelujejo z Zvezo romov in zelo

dosti pomagajo Romi iz Maribora. Pozna se poboljšanje situacije Romov v Mariboru. Gospod Bečiri je tudi povedal, da so se pogovarjali o statusu bivanja v Republiki Sloveniji, da bi čimprej

morali urediti še tistim, ki so brez statusa. Povedano je bilo tudi o šolanju otrok, in tudi o diskriminaciji Romov v Sloveniji. Na udeležbi smo bili trije. Organizacijo moram zelo pohvaliti, bili so zelo dobro pripravljeni, hvaležni so bili tudi, da smo se udeležili tudi predstavniki iz Slovenije. Vabljen je bil tudi veleposlanik iz Slovenije iz Münchna, kateri je bil službeno odsoten in se tega sestanka ni mogel udeležiti.

Romski tradicionalni običaji

Fatmir Bečiri

Romsko društvo iz Maribora je organiziralo tradicionalen romski običaj, na katerega je bil vabljen župan mesta Maribor, katerega se je tudi udeležil in iz Zveze kulturnih društev, gospod Marjan Pungartnik ter drugi organi. Z velikim številom Romov so bili vsi udeleženi. Imeli smo folklorno skupino, dramsko skupino, od tradicionalnih običajev smo imeli ciganski golaž in cigansko pito. Nad našo cigansko hrano so bili vsi udeleženci zelo navdušeni.

Konferenca manjšine za jutrišnjo Evropo

Fatmir Bečiri

Romsko društvo iz Maribora je bilo vabljeno od Zveznega kulturnega društva Maribor, da bi sodelovalo Romsko folklorno društvo in glasbeno društvo na srečanju, ki je bilo na Bledu, Grand Hotel Toplice, v katerem so imeli sestanek ISCOMAT - Mednarodna znanstvena konferenca manjšine za jutrišnjo Evropo, ki je bilo 25. Februarja 2001. Na romsko folklorno skupino so bili zelo navdušeni, saj je plesala trebušni ples gospodična Felida Hasani.

Zdaj se lahko tudi same podpišemo

Fatmir Bečiri

Romsko društvo iz Maribora je organiziralo tečaj za nepismene Rome, ki že veliko let živijo v Mariboru. Tečaj je potekal na Andragoškem zavodu. Vsi udeleženci tega tečaja so se naučili pisati. Izjava ene od učenk, katere ime je Džemali Đemilje, je bila tale: »Najbolj sem vesela, ko sem lahko prvič poštarju podpisala potrdilo, da sem prejela paket. Prej je to namesto mene vedno naredila hči, ker se nisem znala podpisati. Zdaj je drugače.«

Diplome jim je podelil pred-

sednik Romskega društva gospod Fatmir Bečiri, ki je še do-

dal: »Naše ženske so se veliko naučile: brati in pisati. V našem okolju niso imele možnosti, da bi obiskovale šolo. Sem presenečen, pa tudi zadovoljen. Vključujemo se v Evropsko unijo in brez šole in izobrazbe ne moremo dobiti službe. Doma se učite čim več, vedno, ko boste imele kaj časa.«

Romi včasih še premalo pozanjo svojo zgodovino, je ugovarjal med drugim na otvoritvi 7. mednarodnega romskega tabora Murska Sobota 2001 Jožek Horvat - Muc, predsednik romskega društva Romano Union.

Prav taki in podobni tabori, seminarji in izobraževanja, ki jih že vrsto let pripravlja Zveza Romov, so organizirani z namenom, da bi Romi čim bolj poznali svoje korenine, svojo kulturo in tradicijo, po drugi strani pa so velikega pomena za to, da bi bili ljudje manj nestrpni do drugačnih. Mednarodnega romskega tabora se udeležujejo Romi iz treh prekmurskih občin, in sicer Rogašovec, Puconec in Murske Sobote, ter Romi iz Krškega, sodelujejo pa tudi udeleženci iz Avstrije. Predavali so jim romologi in drugi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s to tematiko. Na srečanju se je zbralo okoli 50 mladih Romov, ki so prisluhnili predavanjem, pripravili pa so tudi pester program različnih aktivnosti, kjer so obravnavali romsko kulturo, delo z Romskimi otroki, izobraževanje, spoznavali in učili pa so se tudi romskih plesov in rosmke folklore po motivih, ki zaznamujejo njihovo kulturo.

Poudariti pomen izobraževanja in znanja

A. Nana Rituper Rodež

Tabor je namenjen tudi izobraževanju in dviganju samozavesti. Prav pomen znanja, izobraževanja in procese usposabljanja pa je poudaril tudi Geza Bačič, z Urada za narodnosti, saj je prav to pogoj, da so mladi lahko ustvarjalni in da lahko dobijo tudi zaposlitev.

Poudaril je, da je slovenska država veliko naredila za Rome, še vedno pa ne moremo biti povsem zadovoljni. »Še največ pomanjkljivosti je na področju komunalne infrastrukture, kjer se še niso približali drugim prebivalcem Slovenije,« je povedal načelnik oddelka za gospodarske in negospodarske dejavnosti Štefan Cigan.

Na strokovnem delu srečanja je imela uvodno predavanje dr. Alenka Janko Spreizer, ki se je lotila kritične antropološke analize slovenske romologije, tiste, ki se je

začela po letu '60, ko so delali raziskavo izolacije Romov v Sloveniji.

Z vidika današnje antropološke teoretizacije je poskušala prikazati, kdaj lahko govorimo o znanstvenem rasizmu. »Gre za to, da določene skupine ljudi, ki jih v skladu z morganovskim evolucionizmom opredeljujemo za primitivne, znanstveniki uvrščajo na nizko stopnjo razvoja. Prav za znanstveni rasizem lahko rabi različnim oblastem, da opravičujejo svoje represivne ukrepe, ki zadevajo takšno skupnost. Presenečena sem bila, da smo v slovenski javnosti tako neočutljivi za problem znanstvenega rasizma ter da tudi znanstveniki sami ne ugotovijo, kdaj gre za rasizem.

Torej, kdaj se določene skupine ljudi opredeljujejo glede na raso in se potem glede na lastnosti razlaga njihova inferiornost. Če beremo novejšo romološko produkcijo, prof. Mladena Tancerja, tudi v njegovem pisanju najdemo mesta, ki kažejo, da še vedno temeljijo na starem anahronističnem pojmovanju antropologije.«

Njen namen je bil tudi, formulirati romološki diskurz ter pojasniti, kako se spremljajo nove, aktualne teorije iz humanistične in sociološke teorije, kajti še v začetku 90. smo lahko naleteli na stara pojmovanja v smislu, da se kulturne spremembe razumejo kot nekaj slabega.

Tabor je šola samospoznavanja

Nataša Gider

V Murski Soboti se je končal 7. mednarodni romski tabor, ki se ga je udeležilo blizu štirideset predstavnikov romskih skupnosti v Sloveniji in bližnjih državah. Tabor je neke vrste šola spoznavanja samih sebe, saj so Ro-

Po njegovih besedah je slovenska vlada za romsko skupnost pri nas veliko naredila, zlasti na šolskem, kulturnem in socialnem področju. »Tisto, kar vam omogoča kasnejše zaposlovanje in zagotovitev eksistence, je izobraževanje. Vem, da so tudi pri zaposlovanju težave, a te so

7500 Romov, od tega polovica v Pomurju. Občina Murska Sobota velja, kar zadeva ureditev položaja romske skupnosti in strpno reševanje problemov, za vzorno. Kljub temu bi bilo tudi tukaj treba poskrbeti še za vrsto stvari, zlasti na področju komunalne ureditve, vendar je

mi pogosto premalo seznanjeni s svojo zgodovino, tradicijo in možnostmi, je povedal predsednik romskega društva Romani Union, ki je organizator tabora, Jožek Horvat - Muc. V tabor se vključuje vrsta strokovnjakov s področja romologije, ki so predavali o položaju Romov v svetu in pri nas, o vzgoji in izobraževanju ter romski tradiciji.

Da je prav izobraževanje ključno za izboljšanje položaja Romov v Sloveniji, je povedal tudi predstavnik vladnega Ura- da za narodnosti Geza Bačič.

bistveno manjše, če je človek izobražen,« je ob otvoritvi tabora dejal Bačič. V Sloveniji živi

lokalna skupnost ekonomsko prešibka, da bi zagotovila vse, kar bi bilo potrebno, je povedal predstavnik murskosoboške občine Štefan Cigan. Država bi po njegovih besedah morala še bolj poskrbeti za to, da bi se romska skupnost čim hitreje približala slovenskemu socialnemu povprečju.

Ubili so resnico o nas

Filip Matko

Lani 12. avgusta je bil v Zvezni republiki Nemčiji sprejet Zakon o izplačilu odškodnine nekdanjim prisilnim delavcem ter žrtvam nacističnega nasilja v času 2. svetovne vojne. Tako se je sredi julija v imenu Svetovnega romskega parlamenta in Mednarodne organizacije za migracije (IOM) nekaj dni v Sloveniji mudil Dragoljub Acković, ki je zbiral tudi podatke o slovenskih Romih, žrtvah nasilja holokavsta 2. svetovne vojne.

Na obisku v Murski Soboti, kjer je sedež Zveze Romov Slovenije, je član Svetovnega romskega parlamenta Dragoljub Acković (avtor knjige z naslovom *Ubili so resnico o nas - genocid nad Romi v 2. svetovni vojni*) rad odgovarjal na naša vprašanja.

Kaj je namen tokratnega vašega obiska v Sloveniji?

»Poleg obiska pri dolgoletnih dobrih prijateljih je moj namen v tem, da pomagam po svojih močeh pripadnikom romskega naroda, ki je preživel 2. svetovno vojno in holokavst, da bi lahko izpolnili formularje in s tem zahteve za vojno odškodnino. Govorimo o dveh programih. Prvi je program nemške vlade in nemške fondacije, iz katere bo posameznemu upravičencu izplačana odškodnina v višini 2.000 DEM, a drugi je program za Švico, kjer je Romom za tamkajšnji holokavst možno izplačati odškodnino od 2 do 15 tisoč DEM, pač glede na obliko in trajanje trpljenja.«

Kdo vse pa lahko uveljavlja pravico do te odškodnine?

»Pravico do vojne odškodnine ima vsak tisti, ne samo Romi, ki je bil v enem izmed taborišč 2. svetovne vojne, v zaporu ali v hišnem priporu, morda celo v getu in to v višini 2 do 15 tisoč DEM. Pravico do odškodnine pa imajo tudi starši za odpeljanega in ubitega oziroma umrlega otroka v taborišču, za uničeno hišo in drugo premoženje ter za morebitni odvzeti denar ali druge dragocenosti. Tudi vsi tisti, ki so v času vojne imeli pravico vstopa v Švico a jim ta tega ni dovolila, pa so zato doživeli holokavst. Tudi vsi Romi in Neromi, ki so jih zadrževali v getih, pa čeprav morda samo eno uro in prav teh je bilo mnogo. Torej zahtevek lahko vložijo vsi tisti, ki imajo potrebo in željo in ki mislijo, da so na nek način bili prizadeti. Seveda pa je vprašanje ali bo vsaki prošnji oziroma vlogi ugodeno. Kot vemo je zelo malo število teh ljudi preživelo vojne strahote. Še posebej iz Slovenije zelo majhno število, podobno tudi na Hrvaškem in prostoru današnje ZRJ.«

Kaj menite, koliko primerov boste lahko evidentirali v Sloveniji?

»Jaz pričakujem, da bomo v Sloveniji zabeležili in popisali vsaj 30 do 50 primerov, 100 primerov na Hrvaškem, 100 do 150 v Bosni in Hercegovini, okrog 1500 pa v ZRJ. O tem imam podatke že od prej, saj sodelujem z mednarodno organizacijo ABE DATA iz Amerike, razen za področje Makedonije.«

Šel bom v vsa mesta in vasi v Sloveniji, kjer bi bilo mogoče najti vsaj po enega upravičenca do vojne odškodnine. Poleg Murske Sobotice bom obiskal Velenje, Maribor, Ljubljano, namenjen sem celo v Serdico na Goričkem. Moja želja namreč je, da se mi javijo vsi romi, ki so bili kakorkoli prizadeti v 2. svetovni vojni in pojasnili jim bomo, kaj morajo storiti. Vsak izmed upravičencev do odškodnine mora namreč dokazati svoje doživljanje holokavsta. Kar pisnih dokumentov o tem najbrž nimajo, je treba to dokazati z najmanj dvema pričama.«

Kateri rok za vlaganje zahtevkov pa je določen?

»Podatek, da je letošnji 11. avgust skrajni rok za oddajo zahtevkov za vojno odškodnino, je uraden. Čeprav sem sam iz neuradnih virov izvedel, da bo ta rok najverjetneje podaljšan, se moramo datuma in roka 11. avgusta držati.«

Pri tem je še treba dodati, da ima pravico do odškodnine le tisti posameznik, ki je živel do 16. februarja 1999, če pa je umrl po tem datumu, pa lahko odškodnino zahtevajo njegovi dediči. Vsi morebitni upravičenci Romi se lahko za nasvet obrnejo na sedež Zveze Romov Slovenije v Murski Soboti, telefon 02/534-17-10, kjer imajo na voljo tudi vse potrebne obrazce za izpolnitev zahteve po vojni odškodnini.«

Dragoljub Acković

Filip Matko

Rojen je bil leta 1952 v Osipaonici pri Smederevu, sredi 70-ih je diplomiral na beograjski Fakulteti za politične znanosti ter nato še v smeri ekologija na Filozofski fakulteti. Podiplomski študij je nadaljeval na Pravni fakulteti v Beogradu.

Največ je prispeval na področju informiranja javnosti o Romih: uvedel radijsko oddajo Ašunea Romalen na Studiu B v Beogradu leta 1991, zatem pa ustanovil in sodeloval pri

številnih časopisih: Krlo e Romengo (Romsko grlo), Khamutne dive (Sončni dnevi), Romano them (Romski svet), Romano lil (Romsko pismo), za otroke Čavrikano lil (Otroško pismo) ter znanstveno-strokovni časopis Romološke studije (Romski študij).

Je avtor številnih knjig: Prispevki za zgodovino informiranja Romov - 1994; Pokoli Romov v Jasenovcu - 1994; Zgodovina informiranja Romov od 1935 do 1995 - 1995; dvojezično Ašunen Romalen (Poslušajte

Rome) / Listen People - 1996; trojezično Čitajte ljudi / Ginavnen Romalen (Berite Rome) / Read People - 1997; Oni so ubili njegove oči - 1997; Ubili so resnico o nas - 2001.

Kamp Černelavci 2001

Filip Matko

Zavod Volontariat iz Ljubljane je bil organizator letošnjega Kampa Černelavci 2001, ki je imel sedež v Zadrudnem domu v Černelavcih, v dneh od 16. do 30. julija. Na njem je sodelovalo izmenjaje 15 študentk in študentov iz desetih držav (Slovenija, Danska, Francija, Irska, Italija, Nizozemska, Škotska, Španija, Švica in Švedska), ki so obiskovali in spoznavali življenje v romskih naseljih Pušča, Beltinci in Dolič.

Po izjavi Vesne Rejc, ki je vodila Kamp Černelavci 2001 ob sodelovanju Evelin Janežič, so se udeleženci poletnega tabora v Prekmurju dnevno hodili igrati z najmlajšimi v imenovana tri

romska naselja. Tako so zapolnili prosti čas otrokom, ki niso odšli na počitnice v druge kraje, študentje sami pa so spoznavali tudi del romskega življenja, ker so jih ob igranju obiskali starši malčkov

in jih velikokrat povabili k sebi domov na kavo. So pa jih na sedežu Kampa obiskali kot predavatelji: socialna delavka Simona Neuvirt, s policije Marjan Horvat (za področje prometne varnosti) in Janez Breznik (za področje kriminalitete), kakor tudi predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat Muc in član Svetovnega romskega parlamenta Dragoljub Acković, ki je prav v tem času bil na obisku v Prekmurju.

10. ciganska noč

Filip Matko

Romsko društvo Romani Union iz Murske Sobote je letos v okviru tradicionalnih Soboških dnevo 2001 pripravilo že 10. jubilejno Cigansko noč. Na posebnem odru na soboškem grajskem dvorišču sta se predstavili dve folklorni skupini Romov ter tri skupine romskih glasbenikov iz Slovenije in sosednje Avstrije.

Glasba, pesem in ples nepogrešljivo spremljata romsko zgodovino in zato je ni nič posebnega, če se na vsakoletni Ciganski noči zbere staro in mlado, ki si vedno znova in znova zaželi poslušanja melanholičnih, pa tudi strastno divjih ritmov dandanašnjih poustvarjalcev romske glasbe. Zato tudi Zveza Romov Slovenije oziroma Romsko društvo Romani Union iz Murske Sobote spodbuja, da se na Ciganski noči predstavijo že uveljavljene skupine godcev in plesalcev, pa tudi skupine, ki so

komaj na svojem začetku ustvarjalne poti.

Kot že dobro uveljavljeni sta letos nastopili glasbeni skupini Zoltan iz Zenkovec ter Kanela iz Murske Sobote, a kot dobro poznana skupina avstrijskih Romov iz Oberwarta Romano rat (Rom-ska kri). Izmed domačih plesalcev je nastopila pionirska skupina RD Romani Union, a kot gost avstrijska skupina Somnakune čerhenji (Zlate zvezde). Glasbeni skupini Zoltan in Kanela sta nastopili v okviru uvodnega programa, a skupina Romano rat je poskrbela tudi za zabavni del, čeprav so nekateri plesalci zaplesali tudi ob romski glasbi domačih skupin. Sicer pa nam je uspelo intervjuvati vodje posameznih skupin.

Tanja Kokaš, vodja pionirske folklorne skupine RD Romani Union Murska Sobota: »V skupini nastopa sedem plesalk v starosti od 8 do 12 let. Nastopale so že v Ljubljani ob Svetovnem

Christine Stubics

Štefan Horvat

Tanja Kokaš

Anton Horvat

dnevu Romov, pa tudi v Beltincih, a v glavnem nastopajo na prireditvah domačega društva. Na Ciganski noči bodo zaplesale tri pleske: Hej, hej; Le,le,lej... ter Loli phauba, a že jutri bodo nastopile v Vanča vasi.«

Christine Stubics, vodja folklorea Somnakune čerhenji in glasbenikov Romano rat iz Oberwarta v Avstriji: »V Murski Soboti je na vseh prireditvah Romov vedno odlična atmosfera. K temu prispeva svoje zelo prijetno okolje grajskega dvorišča in kot prijatelji izredno radi prihajamo nastopat.

Naša folklorna in glasbena skupina nastopata že dobro leto in pol. Po vsej Avstriji sta imeli že preko 30 nastopov, v kratkem potujemo na Madžarsko, v Peč. Bomo pa letos jeseni nastopili tudi v Belgiji.«

Anton Horvat, skupina Kanela iz Murske Sobotice: »Naša skupina nastopa že osem let. Tokrat bomo zaigrali šest skladb, ki so prirejene za romsko občinstvo iz znanih napevov. Od tria skupine Kanela bova nocoj nastopila le jaz in moj zet, ker je tretji član na bolniški.

V glavnem skrbimo za zabavo

na domačih zabavnih prireditvah po Sloveniji, enkrat smo že bili tudi na Madžarskem, a na romskih prireditvah igramo le romsko glasbo.«

Štefan Horvat, skupina Zoltan iz Zenkovec: »Naša skupina šteje pet članov. Povsod, kjer smo nastopili, nas je občinstvo odlično sprejelo. Trenutno smo tukaj, da zaigramo samo romsko glasbo. Nocoj bomo zaigrali 16 skladb, nekaj zelo znanih, a nekatere bodo izvedene prvič. V naši skupini izstopa violinist, ki ga že vsi dobro poznajo, to je naš Palko.«

ANKETA

Janja Rošer, Monika Sandrelli

VPRAŠANJA:

1. Ime in naslov društva
2. Kdaj se je vaše društvo ustanovilo (registriralo)
3. Namen organiziranja vašega društva
4. Cilji društva
5. Dejavnosti društva
6. Vodstvo društva
7. Število članov v društvu
8. Vaš največji - najpomembnejši projekt/program
9. Najaktivnejši/a član/ica vašega društva
10. Kakšne prireditve / projekte organizira vaše društvo
11. Uspehi vašega društva
12. S kakšnimi problemi se srečuje vaše društvo
13. Kako bi predstavili vaše društvo

Jelenka Kovačič

1. Romano gav, Brezje 12, 8000 Novo mesto
2. 23. 05. 2001
3. Organizirali smo se, da tudi mi na Dolenjskem nekaj dosežemo in pomagamo svojim Romom na različnih področjih.
4. Delali bomo na kulturnem in športnem področju ter izobraževanju Romov ter pomagali pri problemih.
5. /
6. Predsednik: Jelenka Kovačič
Tajnik: Grm Zoran
Blagajnik: Brajdič Roman
Mentor/ica: /
7. 12
8. /
9. Predsednik, tajnik, blagajnik, delovni

predsednik

10. Izobraževanje, 8. april - Dan Romov
11. Do tega še nismo prišli, ampak upamo, da bomo imeli prav kmalu lepe uspehe.
12. Do sedaj še ni bilo nobenih problemov, v nadaljevanju pa še ne vemo.
13. Naše društvo traja nekoliko dni in se zavzemamo, da bomo pomagali kolikor bo le v močeh našim Romom. Začeli smo z nič in upamo, da bomo v nadaljevanju pozitivni in uspešni.

Nezirovič Slobodan

1. Romsko društvo Romano vozo, Jenkova 9, Velenje
2. Ustanovljeno na občnem zboru v Velenju, 27. 09. 1996. Registrirano 07. 01. 1997 v občini Velenje.
3. Ohranjanje romske kulture, običajev, integracija romske populacije z večinskimi prebivalstvom, odstranitev predsodkov do drugačnosti, izboljšava romskega položaja v slovenskem prostoru.
4. Uresničitev namena organiziranja društva
5. Kulturno - umetniška sekcija: folklorna skupina, pesniška skupina, politični nastop
6. Predsednik: Nezirovič Slobodan
Tajnik: Panič Predrak
Blagajnik: Nezirovič Milan
Mentor za folkloro: Panič Predrak, Bojan Ibraimović, Gordana Panič
Disciplinska komisija: Asani Renat, Dragiša Ibraimović, Srfian Panič
Nadzorni odbor: Alenka čas, Sadiku Drita, Asani Vesna
7. 37 odraslih, 13 otrok
8. Večer romske poezije, večer romske kulture - Velenje

9. Slobodan, Bojan, Predrak, Vesna, Drita

10. Kulturne, izobraževalne, posveti, razprave.

11. Pozitiven sprejem Romov v MO Velenje, osveščanje romske populacije na področju šolstva, zaposlitve, pohvala ZKO Velenja, mediji nas kažejo v pozitivni luči.

12. Premalo je finančnih sredstev za uresničitev načrtovanega programa, neaktivnost članov društva, zlasti starejših, neprimerno bivalno okolje in razmere v katerem živijo člani društva.

13. Naše društvo je neprofitna, javna organizacija, ki želi pripomoči k izboljšanju razmer Romov na Slovenskem prostoru in želi pripomoči k napredovanju ohranjanja romske kulture. V društvo je vključenih tudi nekaj neromov, kar je zelo pozitivno, ker tako tudi Romi spoznavamo in se učimo slovenske kulture. Želimo prebuditi pozitivno samozavest Romom, predvsem mladini. Trudimo se, da se Romi izobražujejo in dobijo zaposlitev ter jo tudi obdržijo. Želimo pa tudi odstraniti predsodke do drugačnosti in pridobiti enakopraven položaj Romov v slovenskem prostoru.

Marjan Drvarič

1. Zelemo dombo Puconci, Zenkovci 70, 9265 Bodonci
2. 1996
3. Širjenje romske kulture in reševanje romske problematike
4. Čim bolj tesno sodelovanje in reševanje problemov
5. Na področju šolstva, infrastrukture in kulture ter vse stvari, ki spadajo v to področje
6. Predsednik: Marjan Drvarič
Tajnik: Anfielina Kovač
Blagajnik: Ivan Ratko
Mentor/ica: Robertina Ratko

7. 35

8. Prireditve srečanja mednarodnih romskih folklornih skupin

9. Marija Ratko, Zvonka Horvat

10. Kulturne prireditve

11. /

12. Zamenjali smo staro vodstvo

13. Novo vodstvo deluje po Statutu in pošteno ter rešuje probleme Romov v občini Puconci

Rudolf Horvat

1. Romsko društvo Čapla, Vanča vas - Borejci

2. 1998

3. Ohraniti romsko kulturo in običaje

4. Vključiti čim več mladine ter se boriti za pravice romske populacije

5. Folklor, športna sekcija, dramska skupina

6. Predsednik: Horvat Rudolf

Tajnik: Cener Slavko

Blagajnik: Hahn Drago

Mentor/ica: Hahn Jasminka, Grebenar Mladenka

7. 48

8. Srečanje romskih društev iz celotne Slovenije

9. Hahn Jasminka, Grebenar Mladenka

10. Proslave, folklorna srečanja, športna tekmovanja

11. Pridobitev velikega števila članov in nastopanje na raznih prireditvah

12. Prostorski problemi, finančne težave

13. Društvo vključuje zelo različne starostne skupine, tako imamo tudi skupino cicibanov (folklor). Smo zelo dejavni in nastopamo tako doma kot v tujini. Prizadevamo si razširiti dejavnost društva, tako smo v kratkem ustanovili dramsko skupino. Društvo se bori za pravice Romov in ohranitev romske dediščine.

Oto Baranja

1. Romsko društvo Pušča, Pušča 100, Murska Sobota

2. 2000

3. Ohraniti romsko kulturo, izboljšati infrastrukturo.

4. Združevanje in organiziranje Romov

5. Kultura

6. Predsednik: Oto Baranja

Tajnik: Jože Šarkezi

Blagajnik: Mišo Horvat

Mentor/ica: Borut Horvat

7. 25

8. Nismo ga še imeli

9. Šarkezi Zdenek

10. Krajevno proslavo ob dnevu Romov

11. Nastopi v Avstriji in na Madžarskem

12. Finančnimi in prostorskimi problemi

13. Društvo obstaja že 14 let in je delovalo v okviru Zveze kulturnih društev Murska Sobota. Leta 2000 smo se reorganizirali in registrirali tako, da delujemo samostojno. Imamo 25 članov, ki jih vodijo predsednik Oto Baranja, tajnik Jože Šarkezi, blagajnik Mišo Horvat, mentor Borut Horvat

Štefan Šarkezi

1. Občinsko romsko društvo Zeleno vejš, Serdica 114, 9262 Rogašovci

2. November 1996

3. Ohraniti romsko kulturo in tradicijo

4. Reševanje romske problematike,

ohraniti romsko tradicijo, kulturo, jezik

5. Folklor, glasba, tečaji

6. Predsednik: Štefan Šarkezi

Tajnik: Stanko Baranja

Blagajnik: Bela Baranja

Mentor/ica: Anita Cener

7. 30

8. Romski tabor na kulturnem področju

9. Predsednik društva Štefan Šarkezi

10. Folklorne seminarje, seminarje romskega jezika, tabor, (območno) srečanje romskih šolskih otrok

11. Asfaltiranje naše ceste v naselju Serdica - Sotina, sodelovanje na vseh prireditvah, kamor smo bili povabljeni

12. Trenutno se naše društvo ubada s problemom užitne pitne vode, ki je v našem naselju primanjkuje in je zelo onesnažena. Imamo pa tudi prostorske in finančne probleme.

13. Naše društvo je ustanovljeno od novembra 1996. Imamo folklorno skupino, ki jo trenutno sestavlja 6 deklet in 1 fant. Imamo pa tudi otroško skupino, ki je imela uspešne nastope. Člani našega društva se med seboj razumemo in smo ponosni na naše društvo. Prizadevamo si, da bi ohranili romsko kulturo in tradicijo. Hkrati pa želimo rešiti čim več romskih problemov, trenutno pa je v našem naselju največji problem voda.

Horvat Štefan

1. Rjavo dombo Zenkovci, občina Puconci

2. 1999

3. Reševanje romske problematike

4. Cilj našega društva je nadaljevanje s folklorno skupino ter ostalimi dejavnostmi

5. Glasba, folklor, drama, poezija

6. Predsednik: Horvat Štefan

Tajnik: Baranja Zdenka

Blagajnik: Renič Dejan

Mentor/ica: Renič Anita

7. 26
8. Mednarodno srečanje romskih folklornih skupin
9. Horvat Štefan
10. Organiziramo mednarodna srečanja romskih folklornih skupin in se ukvarjamo z dramo ter poezijo
11. Največji uspehi so bili nastopi v Moravcih in Ljubljani. To leto pa se še odpravljamo na morje prikazat svoje romske sposobnosti.
12. S finančnimi problemi
13. Naše društvo bi predstavil kot uspešno društvo, ki ima pred seboj še veliko uspehov in tudi veliko trdega dela.

Fatmir Bečiri

1. Romsko društvo Romano pralipe, Korbunova 2, Maribor
2. 1997
3. Izboljšanje življenja Romov, ohranitev romske tradicije
4. Izboljšanje položaja Romov
5. Folklorna skupina, glasbena skupina, drama in športna društva
6. Predsednik: Fatmir Bečiri
Tajnik: Djemaili Elvis
Blagajnik: Hafía Ali
Mentor/ica: Januzi Avdula
7. 109
8. flurfievdanski festival, tradicionalni romski običaj, medobčinski Dan Romov
9. Bejta Zenel, Hafía Ali, Djemaili Elvis, Januzi Avdula
10. 22. marca - Iljov dan, 8. marec - Dan žena, občinski Dan Romov, Romski krožnik, flurfievdanski festival, Tradicionalni romski običaj, obletnica društva in drugi
11. Na srečanju za Miss Romkinje, ki je bilo v Makedoniji - 2. mesto, uspehi pri pridobitvah slovenskega državljanstva

12. S prostorskimi problemi ter z izobrazbo otrok
13. Ukvarjamo se s folkloro, dramo in z drugimi zadevami

Anita Cener

1. Ženski forum pri Zvezi Romov Slovenije, Trg zmage 4, 9000 Murska Sobota
2. 23. Septembra 2000 v Sv. Juriju v Rogaševcih
3. Zastopati pravice romskih žena
4. Osveščanje romskih žena, izobraževanje romskih žensk in deklet, pomoč našim otrokom
5. Razne delavnice (izdelovanje adventnih venčkov, pirhov...) in tečaji (plavalni, računalniški), različna predavanja (rak na dojki, mamila, otroške bolezni), razstave naših izdelkov...
6. Predsednik: Anita Cener
Tajnik: Monika Sandreli
7. 16 (v vodstvu) in ostali
8. Obdaritev otrok za božič oz. novo leto, razstava naših izdelkov
9. Monika Sandreli
10. Razne delavnice, tečaji, predavanja, razstave
11. Obdarovanje otrok ob božično - novoletnih praznikih v Velenju in v vrtcu na Pušči
12. S finančnimi in prostorskimi problemi
13. Naše društvo je ustanovljeno zelo malo časa, vendar smo v tem kratkem času organizirali kar precej stvari oz. dejavnosti, npr. gledališka predstava, obdaritev otrok ob božiču, izdelovanje adventnih venčkov, pirhov, šopkov, razstava naših izdelkov... Manjkajo nam izkušnje, vendar si bomo le-te pridobili s časom. V glavnem pa se mi zdi dobro, da se lahko srečujemo in si povemo razne stvari.

Jožek Horvat

1. Romani Union Murska Sobota, Trg zmage 4, 9000 Murska Sobota
2. 1991
3. Zastopati pravice človeka Roma in izboljšati položaj romske skupnosti
4. Uresničevanje ciljev ter programa, ki ga namensko določa Statut društva ter ustavno pravne določbe
5. Politične dejavnosti, folklor, gledališče, založništvo, prireditve
6. Predsednik: Jožek Horvat
Tajnik: Janja Rošer
Blagajnik: Monika Sandreli
Mentor/ica: Monika Sandreli
7. 40
8. Mednarodni romski tabor, Ciganska noč, uveljavljanje v lokalni samoupravi, sodelovanje pri razpravah o reševanju romske problematike in ustavni ureditvi položaja Romov v Sloveniji (status Romov)
9. Sandreli Monika, Horvat Romeo, Janja Rošer
10. Mednarodni romski tabor, Ciganska noč, romski jezik, srečanje območnih romskih folklornih skupin, izdaja Zbornikov, časopisov in knjig, razni seminarji, okrogle mize, posveti s tematiko o Romih
11. Prešernova nagrada, občinska nagrada za kulturo (1996, 2000), 10. Obletnica delovanja društva
12. Poenotenje in združevanje Romov pri reševanju romske problematike v občini Murska Sobota
13. Društvo je najaktivnejše v slovenske prostoru na področju politike, organizacijskih shem, kulture ter izobraževanju. Društvo je kadrovsko zelo napredovalo.

Ustanovitev medobčinskega društva »Romano Gav«

Jelenka Kovačič

Tega leta, meseca maja, smo po dolgem dvoletnem zatišju ustanovili Medobčinsko društvo ROMANO GAV v Novem mestu, katerega vodi predsednica Jelenka Kovačič, katere že dolga leta aktivno in skrbno dela z Romi na področju Dolenjske, v smislu izobraževanja romskih otrok, itd...

Kot predsednica društva povem, da je bil dvoletni premor že neznosen in tudi kritičen, zato je bilo nujno ustanoviti društvo, čeprav iz ničesar, saj smo bili praznih rok, torej brez osnovnih sredstev za ustanovitev, kaj šele za kaj drugo, vendar nam je nekako le uspelo na podlagi dobrih medsebojnih odnosov in razumevanja.

Tako smo ob ustanovitvi društva Romano gav sprejeli in formalizirali obširni načrt za obdobje oz. leto 2002, z namenom, da vsaj

nekaj zamujenega nadomestimo in da navežemo čim več kvalitativnih stikov z mladino, katere je za nas največja skrb, s pogledom na bodočnost.

Prav tako, ne glede na trenutno stanje, želimo uspešno sodelovati v vseh pogledih z občinskimi organi in romskimi društvi v sklopu Zveze Romov Slovenije.

Naši bistveni cilji so ohraniti in razvijati romsko kulturno dediščino, ter romski rod približati bistveno civilni družbi, da ne bi bil več tako občutno zapostavljen.

Prepričana sem, da bo naš načrt v prihajajočem obdobju uspel, kajti takšnega uspeha si želim že od nekdaj, sedaj pa zagotovo, saj mi ob strani stoji močna struktura v predsedstvu in pa tudi nedvomno v vrstah članov društva, na katere sem zelo ponosna.

VEDEL SEM

*Vedel sem,
da sem Cigan,
ampak sem čisto nekje
strahom in sam.
Kdo na tem božjem
svetu še misli, da je
Cigan tudi oče,
zato mi verjemite,
nihče me noče.
Kaj, ko bi postal
slovenski otrok,
to sem si želel
že od malih nog.
Rodil sem se kot Rom,
tem na Pušči,
tam je moj dom.*

VERJEMITE, DA NISEM SAM

*Govorice, nki se širijo
po celem svetu,
govorice, ki se vrtijo
po celem planetu.
Dneve in noči
slišim glasove,
violine, kitare,
neslišne tatove.
V meni stopinje,
v tebi je dar,
v dvoje smo radi
ljubezenski čar.
Upanje moje
v tebi živi,
moja kraljica
najlepša si ti.*

Horvat Romeo - Popo

1. občinski praznik občine Tišina

Mladenka Grebenar, Cener Slavko

Letos je občina Tišina praznovala 1. občinski praznik. Romsko društvo Čapla je imelo tudi svoj enodnevni program. Povabljeni so bili Romani Union iz Murske Sobote ter romsko društvo Pušča iz Pušče. Nastopala je tudi najmlajša skupina, zabaval pa nas je DUO BACARA, ki nas je s svojimi lepimi pesmimi spravljali v veselje in nas zabaval do jutranjih ur.

Tudi romsko društvo Čapla je imelo svoje romske dneve, ki so trajale tri dni. Prvi dan je bil zabavni večer ter karaoke za mlajše otroke od 7 leta do 12 leta. Drugi dan smo imeli športni dan, ki je bil memorial Hahn Štefana. Ves dan je trajal turnir v malem nogometu, pri katerem je sodelovalo devet ekip iz devetih romskih vasi. Po končanem turnirju so podelili pokale in priznanja prvim trem ekipam, ki so bile:

- 1. mesto - YUGO BALADE, Vanča vas
- 2. mesto - ČERNELAVCI, Černelavci
- 3. mesto - NK ROMA Vanča vas

Po podelitvi smo se vsi igralci NK ROMA ter vodstvo odpravili na pokopališče, kjer počiva Hahn Štefan in mu odnesli šopek rož ter mu prižgali sveče.

Tretji dan je bil zaključek Romske skupnosti Vanča vas ter Borejci. Na tem zaključku so sodelovali: Romani Union, Pušča iz Pušče, Zeleno dombo iz Zenkovec, Rjavo dombo iz Zenkovec ter dve skupini romskega društva Čapla in sicer starejši plesalci ter otroci.

Na to prireditev je bilo povabljenih veliko slavnostnih gostov in sicer: župan občine Tišina Alojz Flegar, svetniki, ravnateljica osnovne šole Tišina ter Geza Bačič iz Urada za narodnosti. Prireditev je bila množično obiskana, za zabavo pa je poskrbel ansambel Duo bacara, ki nas je spravljali v veselje. Še bolj pa smo bili veseli, ko nam je gospod Slavko Cener povedal novico, da je naš gospod predsednik Horvat

Rudolf dobil priznanje od župana občine Tišina na področju folklorne skupine.

Seveda mu vsi plesalci romskega društva Čapla in vodstvo želimo še naprej dosti uspeha na področju folklorne skupine.

Romsko društvo Čapla si prizadeva, da se bo ta projekt Romski dnevi romske skupnosti Vanča vas - Borejci nadaljeval in si želi ta projekt, ki je bil zeli obiskan ohraniti še naprej. Romsko društvo je bilo tudi na enodnevem izletu na Madžarskem na Balatonu. Odšli smo ob šesti

uri zjutraj z avtobusom, na poti pa smo se večkrat ustavili na kavi in sladici. V Balaton smo prispeli ob enajsti uri ter odšli na malico. Ko smo se najeli in spili pijačo smo se z veseljem odpravili na Blatno jezero. Tam smo se tudi kopali in se peljali z ladjo. Imeli smo se zelo lepo, v vodi smo se igrali z baloni ter se potapljali. Seveda je prišel čas, ko smo se morali odpraviti proti domu. Na poti domov smo se ustavili v znamenitem Čardašu, kjer nas je ob večerji spremljala

romska glasba. Obisk tega kraja je bil zelo lep in pomemben še posebej za nas Rome. »Zakaj?« Ker je to bil kraj Bečarov. Z Bečari smo se na koncu tudi slikali. Tudi na poti domov smo se imeli zelo lepo in čeprav je bil ta enodnevni izlet prekratek nam je bil zelo všeč.

Na koncu se v imenu RD Čapla zahvaljujemo še vsem društvom, ki so se udeležili občinskega praznika v Tišini, ter prireditve Romske dnevi romske skupnosti Vanča vas - Borejci.

Ime mi je Severđan, hodim v šolo Maks Durjava, v peti razred. Želel bi vam prebrati naslednjo resnično zgodbo z naslovom Zakaj:

»Zakaj se nam to dogaja? Morda, ker smo Romi, saj smo ljudje in se znamo obnašati. Zelo nam je bilo nerodno, ko so nas zatožili, ker smo se smejali.

Pa sem se opravičil, a vse zaman.

Vidim in slišim, ko grem okrog, kako so drugi glasni, pa nič ne rečejo.

Pa se vprašam - zakaj?

Mi Romi oziroma naši starši nismo končali šole na Kosovu, ker za šolanje nismo imeli možnosti.

Nikoli nimamo sreče. Vedno smo prijazni do vsakega, a drugi niso z nami. Pustili smo naše rojstno mesto skupaj s starši, naše bogastvo, in smo prišli v miru. Pa tudi tu nas gledajo drugače.

Zato se vprašam - Zakaj?

Severđan

KJE NA TABORU

NA TABOR V SERDICO
SMO PRIŠLI,
DANES PO KOSILU
BOMO DOMOV ODŠLI.
VSI, KI NA TABOR
HODIMO SAMO SEDET,
VSAJ MALO RESNO
BI GA MORALI VZET.
SVOJO ZGODOVINO
MORAMO PRIDOBITI,
TO MORAMO SAMI POSTAVITI.
ŠE KAPO DOL ZA LEPSI JUTRI.

Romeo Horvat-Popo

Mladinski tabor

Jelenka Kovačič

Ze štiri leta romski otroci aktivno sodelujejo na Mednarodnem mladinskem taboru v Novem mestu, v smislu romskih delavnic, v sklopu tega tabora. Tudi tokrat je romske delavnice vodila Jelenka Kovačič, ki se z romskimi otroci dobro razume in jih spodbuja k sodelovanju. Tri leta so se te dejavnosti odvijale pred osnovno šolo Otočec, to leto pa kar v rom-

skem naselju Brezje pri Novem mestu.

Dejavnosti v delavnicah so bile:

- risanje in barvanje na transparentni papir (romski simboli...)
- šivanje romskih kril
- izdelava predmetov iz finih mas
- plesanje romskih plesov ter poslušanje romske glasbe

V času Mednarodnega tabora, katerega je vodila ga. Branka Bukovec, so bili romski otroci

uspešno vključeni v posamične dejavnosti, na primer Noč romske poezije in udeležba na prireditvi ob tabornem ognju.

V času romskih delavnic nas je obiskala ga. Branka Bukovec, katera je s seboj v naselje pripeljala gosta dr. Baratha Arpada iz Zagreba, kateri je bil zelo navdušen glede delavnic. Gospod Arpad je na Mednarodnem taboru vodil razna predavanja iz psihologije, katerih sem se udeležila tudi jaz, Jelenka Kovačič, kot vodja romskih delavnic.

V sklopu načrta tabora je bil tudi realiziran obisk mladincev iz tabora v našem naselju, kjer so se romski otroci in mladinci spoznavali. Mladinci so bili prisotni pri programu romskih delavnic, kjer so skupaj šivali romska krila, pekli romsko pecivo, se učili romskih plesov in pesmi.

Za zaključek romskih delavnic smo šli na kopanje v reko Krko, sledila pa je tudi igra z vodnimi baloni.

Ocenjujem in menim, da naše dejavnosti kar dobro uspevajo, upam pa, da bodo te dejavnosti še kvalitetnejše v bodoče, če bo več posluha in dobre volje od strani občinskih in državnih organov.

Kako je bilo na izletu

Romeo Horvat - Popo

O semindajsetega oktobra se je naše društvo Romani Union iz Murske Sobote odpravilo na izlet v Ljubljano v živalski vrt in v Velenje.

Ko smo prispeli v Ljubljano smo si najprej ogledali živalski vrt. Ogled je bil poučen in zabaven, saj smo imeli tudi vodičko, ki nam je povedala veliko zanimivih stvari o živalih, o njihovi hrani itd.

Na koncu nam je prinesla tudi kačo, katere smo se lahko dotikali in se z njo slikali. Povedala nam je tudi, da imajo kače od 100 do 150 zob, kar nismo mogli verjeti, saj nas je večina mislila, da ima samo dva.

Po ogledu smo se odpravili na

kosilo, nato pa proti Velenju. V Velenju smo odigrali tekmo s tamkajšnjimi Romi. Rezultat tekme je bil 8: 1 za RD Romani Union. Ogledali smo si tudi grad oz. dom velenjskih Romov.

Moram povedati, da so nas zelo lepo sprejeli in nam pripravili tudi pogostitev.

Na poti domov smo se ustavili v Mariboru v Europarku in sicer v McDonaldu. To je predvsem razveselilo naše najmlajše, saj so k hrani dobili zraven še igračo.

Ko smo se peljali domov je bilo tudi na avtobusu zelo veselo, saj smo peli in se zabavali.

Izlet je bil kratek, vendar mi bo ostal večno v spominu.

2. romski tabor

Mateja Baranja

Sem Mateja iz Serdice in obiskujem 7. razred. Romski tabor s je začel v soboto 25. avgusta in trajal do ponedeljka 27. avgusta.

Včeraj 26. 08. 2001 se je dogajalo marsikaj. Najprej smo poslušali dr. Pavlo Štrukelj. Predavala nam je o zgodovini, o romski glasbi in od kod Romi izviamo. Ko je končala, nam je

predavala dr. Perič Marija. Goorila nam je o sindromih odvisnosti, ki prevladujejo pri romskih otrocih. Omenila je tudi strah, ki je prisoten, kadar gre do romski otroci prvič v vrtec.

Svetovala nam je, naj se učimo, da bomo kdaj kaj postali in da bo nekaj iz nas, češ, da nam je Bog zato podaril možgane, le da jih nekateri ne znajo uporabljati.

Noro se nam je zdelo le to, kako naj se mati posveča otroku, ko mora skrbeti za to, da bodo imeli otroci red in mir.

Anita Cener nam je predavala o Ženskem forumu in o tem, da lahko otroka razveselimo tudi z majhnim darilom.

Jožek Horvat je govoril o Romih in o tem od kod prihajajo. Govorili smo tudi o romski kulturi, o nošnji in o tem kaj je pomembno za vse nas Rome. Tako smo preživeli te dni na taboru. Tabor nam veliko pomeni, kajti tukaj slišimo veliko novega in se učimo o romski kulturi.

2. romski tabor v Serdici

Baranja Stanko

RD Zeleno vejš Serdica je letos pripravilo 2. romski tabor na kulturnem področju, katerega je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo.

Tabor je trajal tri dni. Otvoritve tabora se je udeležilo nekaj slavnostnih gostov in sicer: župan g. Janko Halb in ravnatelj g. Aleksander Mencinger.

Mentorica tabora je bila romologinja dr. Pavla Štrukelj. Predavatelji so bili: Jožek Horvat, Leopold Horvat s policijske uprave ter dr. Perič Marija.

Teme projekta, ki je bil namenjen predvsem mladim Romom, so bile kultura, zdravstvo in kriminal.

Predstavnici Ženskega foru-

ma Anita Cener in Monika Sandreli sta predstavili Ženski forum, predavali pa sta tudi o problemih v družini in kako pomagati romskim otrokom.

Letošnjega tabora so se udeležili tudi gostje iz Avstrije.

Menim, da bi takšne projekte morali imeti tudi druga društva, saj bi se mladi Romi lahko marsikaj naučili.

KAKO JE BILO NA TABORU

Na začetku smo se zbrali doma, da bomo šli na tabor. Prvi dan smo imeli otvoritev tabora. Plesali smo mi, velika skupina in naša manjša skupina.

Nekaj besed so imeli gospa dr. Pavla Štrukelj, ravnatelj Aleksander Mencinger in Horvat Jožek - Muc.

Na taboru sem že drugič in če bo možnost se ga bom udeležila še večkrat.

25. 08. 2001 se je prva predstavila dr. Pavla Štrukelj. Govorila je o romski glasbi, kar me je zelo zanimalo. Predavala nam je tudi go. Perič Marija. Govorila je o sindromih odvisnosti. Vse kar je povedala, je bilo res. Govorila je tudi o tem, kako se romski otroci bojijo v vrtcih in v šoli. Najbolj pa mi je bil zanimiv Horvat Jožek, ker je govoril o Romih iz celega sveta. Upam, da bo tabor trajal še veliko let, saj se vedno naučimo nekaj novega. Na taboru pa mi je bilo tudi lepo, predvsem zato, ker slišim besede, ki jih do sedaj nisem slišala in izvem veliko takšnega, kar do zdaj nisem vedela.

Andreja Baranja

2. romski tabor

RD Zeleno vejš Serdica je letos pripravilo 2. romski tabor na kulturnem področju, katerega je sofinanciralo Ministstvo za kulturo.

Tabor je trajal tri dni. Otvoritve tabora se je udeležilo nekaj slavnostnih gostov in sicer: župan g. Janko Halb in ravnatelj g. Aleksander Mencinger.

Mentorica tabora je bila romologinja dr. Pavla Štrukelj. Predavatelji so bili: Jožek Horvat, Leopold Horvat s policijske uprave ter dr. Perič Marija.

Teme projekta, ki je bil namenjen predvsem mladim Romom, so bile kultura, zdravstvo in kriminal.

Predstavnici Ženskega foruma Anita Cener in Monika Sandreli sta predstavili Ženski forum, predavali pa sta tudi o problemih v družini in kako pomagati romskim otrokom.

Letošnjega tabora so se udeležili tudi gostje iz Avstrije.

Menim, da bi takšne projekte morali imeti tudi druga društva, saj bi se mladi Romi lahko marsikaj naučili.

Baranja Slavko

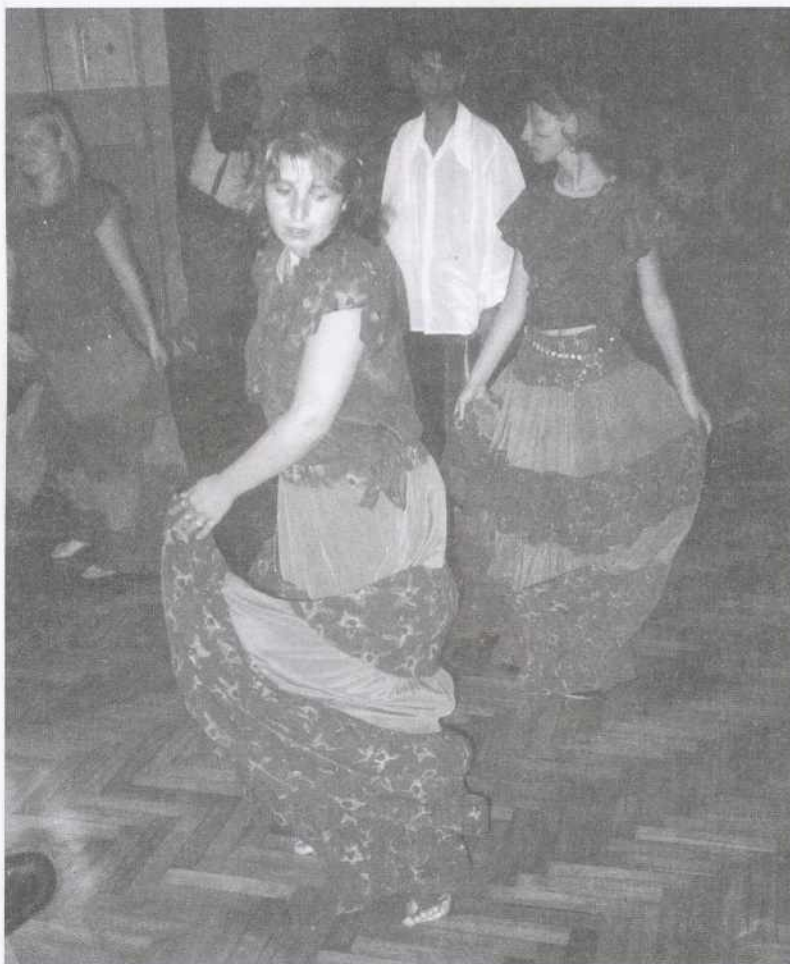

ROMSKA KULTURA NA TABORU

RD Zeleno vejš je letos že drugič priredilo romski tabor na kulturnem področju. Ta tabor je bil namenjen predvsem mladim Romom, kajti na taboru se veliko naučijo in spoznavajo kulturo romskega naroda. Prej so bili Romi veliki glasbeniki in kovači ter tudi mojstri. Veseli bi bili, če bi se lahko neke naredil kakšen muzej z romskimi glasbenimi instrumenti, kovaška dela ter izdelovalci ročnega dela.

Gospa dr. Pavla Štrukelj je bila mentorica tabora. Na predavanju je omenila naše prednike Rome. Rekla je, da so bili Romi zelo dobri delavci in glasbeniki. Tega mlajša generacija danes sploh ne verjame, saj večina Romov niti noče govoriti po romsko.

Baranja Stanko

ROMSKA KULTURA NA TABORU

RD Zeleno vejš je letos že drugič priredilo romski tabor na kulturnem področju. Ta tabor je bil namenjen predvsem mladim Romom, kajti na taboru se veliko naučijo in spoznajo kulturo romskega naroda. Prej so bili Romi veliki glasbeniki in kovači ter tudi mojstri. Veseli bi bili, če bi se lahko nekje naredil kakšen muzej z romskimi glasbenimi instrumenti, kovaška dela ter izdelovalci ročnega dela.

Gospa dr. Pavla Štrukelj je bila mentorica tabora. Na predavanju je omenila naše prednike Rome. Rekla je, da so bili Romi zelo dobri delavci in glasbeniki. Tega mlajša generacija danes sploh ne verjame, saj večina Romov niti noče govoriti po romsko.

Baranja Stanko

2. ROMSKI TABOR NA KULTURNEM PODROČJU

Sem Zdravko Cener in sem doma iz Serdice. Tabora, ki je trajal od 25. do 27. avgusta sem se udeležil drugič. Najbolj zanimiva predavanja so bila, ko je predavala dr. Pavla Štrukelj o romski glasbi in Jožek Horvat o položaju Romov v Sloveniji. Dopadle so se mi tudi teme Ženskega foruma ter kriteriji v romskem plesu. Imeli smo tudi goste iz sosednje države Avstrije. Najbolj sem bil vesel, ko smo se pogovarjali v romskem jeziku, motilo pa me je to, da je bilo premalo udeležencev. Danes pa nas še čaka predavanje o drogi in alkoholizmu ter zaključek tabora. V prihodnje si želim čim večjo udeležbo na taboru in več predavanj o Romih in njihovi kulturi, kajti mi zelo malo vemo o naših prednikih.

Zdravko Cener

TABOR Z MLADIMI ROMI IZ SERDICE

Na taboru je predavala tudi dr. Pavla Štrukelj, ki nam je pripovedovala, kakšna krila imajo ženske pri romskem plesu. Povedala nam je, da je pomemben tudi nakit, še posebej če imamo kaj na nogah in rokah. Pogovarjali smo se tudi o romski glasbi. Najbolj znana romska glasbila so violina in cimbele.

Rozika Šarkezi

ROMSKA KULTURA NA TABORU

RD Zeleno vejš je letos že drugič priredilo romski tabor na kulturnem področju. Ta tabor je bil namenjen predvsem mladim Romom, kajti na taboru se veliko naučijo in spoznajo kulturo romskega naroda. Prej so bili Romi veliki glasbeniki in kovači ter tudi mojstri. Veseli bi bili, če bi se lahko nekje naredil kakšen muzej z romskimi glasbenimi instrumenti, kovaška dela ter izdelovalci ročnega dela.

Gospa dr. Pavla Štrukelj je bila mentorica tabora. Na predavanju je omenila naše prednike Rome. Rekla je, da so bili Romi zelo dobri delavci in glasbeniki. Tega mlajša generacija danes sploh ne verjame, saj večina Romov niti noče govoriti po romsko.

Baranja Stanko

O taboru tako in drugače

Tabor sem obiskala letos prvič in počutila sem se odlično. Bilo je veliko predavanj, vendar je mene najbolj zanimalo, ko je govorila dr. Pavla Štrukelj. Ker sem mentorica enega od društev, sem imela zaradi tega tudi veliko vprašanj. Drugi so bili najbolj veseli, ko so slišali, da se bo povišala socialna pomoč. Ogromno kolegov in kolegic imam in verjemite mi, da me boste morali na naslednjem taboru spet prenašati.

Robertina

Na taboru sem že tretje leto, ampak letos mi je bilo najbolj všeč. Najboljše predavanje mi je bila romščina, še posebej pa mi je bilo všeč, ko smo šli v kino.

Jožek Horvat

Na taboru mi je bilo zelo lepo, ker smo se šli tudi zmenkarije. Najbolj všeč pa mi je bilo, da smo vsi postali prijatelji.

Tanja

Na začetku se najprej zahvaljujem vsem udeležencem tega tabora, še posebej pa predsedniku Mucu in Moniki, ker sta me povabila na ta prelep in prvi tabor. Spoznal sem veliko prijateljev in upam, da me boste povabili tudi drugo leto.

Ales

7. mednarodnega romskega tabora sem se letos udeležil drugič. Letos so se tega tabora udeležili tudi mladi Romi iz Zenkovec in Krškega. V enem tednu smo se naučili dosti zanimivih stvari. Učili smo se o Rdečem križu, diskriminaciji Romov, ljubezni, itd...

Vsak večer smo imeli tudi različne aktivnosti. Na taboru sem spoznal tudi dve sestri iz Krškega, kateri sta bili zelo prijazni do mene. Na taboru mi je

bilo najbolj všeč, ko smo imeli zmenkarije in ko smo krstili nove udeležence. Upam, da se bom Mednarodnega romskega tabora udeležil tudi drugo leto in spoznaval mlade Rome iz vsega sveta.

Na koncu pa še to: DIJL LE ROUMENCA.

Zdravko

Na taboru mi je bilo čisto vse všeč, najlepše pa mi je bilo druženje s prijatelji. Upam, da bo drugo leto spet tako, ali pa še lepše.

Zdenek Šarkezi

To leto sem drugič na taboru in tu se zelo dobro počutim. Najbolj mi je bilo všeč, ko smo imeli romski jezik, všeč pa mi je bilo tudi, da sem si našel nove prijatelje s katerimi sem se dobro razumel. Upam, da mi bo tudi drugo leto tako dobro.

Lejo Šarkezi

Letos sem bil prvič na taboru. Najbolj všeč mi je bilo, ko so nas krstili in ko smo bili v kinu. Šli smo se tudi zmenkarije. Na tem taboru sem spoznal dosti prijateljev in komaj čakam naslednje leto, da bom spet prišel na tabor.

Cener Jožef

Letos sem se Romskega tabora udeležila že četrtrič. Vsako leto je lepše in tudi teme so čedalje bolj zanimive. Letos smo imeli dosti novih udeležencev, ki smo jih morali krstiti in vzeti med sabo. Ostalo nam je še nekaj dni, zato jih moramo izkoristiti kar najboljšje. Za drugo leto vabim še več udeležencev in povem vam, da vam ne bo žal, saj je za zabavo poskrbljeno. Vidimo se drugo leto, do takrat pa lep pozdrav.

Tina Horvat

Letos je Mednarodni romski tabor potekal že sedmič. Prvi dan smo imeli otvoritev tabora, ampak jaz sem zaspal in nisem uspel pravočasno priti na to otvoritev. Na otvoritvi bi moral prebrati svoje pesmi in ker me ni bilo, jih je prebrala Martina. Letos se je tabora udeležilo tudi veliko novih udeležencev in sicer iz Zenkovec in Pušče.

Letos so si izmislili spet novo igro, kjer si moral dobro spraševati, poslušati in nato izbrati. To so bile zmenkarije. Jutri se bomo spet poročili ali pa tudi ne, nato pa gremo domov.

Romeo Horvat-Popo

Letošnji Mednarodni romski tabor je že sedmič potekal v Dijaškem domu v Murski Soboti in sicer od 20. 08 do 25. 08. 2001.

Jaz sem se tabora udeležila že četrtrič in moram povedati, da je vsako leto zelo zanimivo. Tudi letos smo imeli različna predavanja o različnih temah. Meni je bilo najbolj všeč predavanje o izobraževanju Romov, saj so nam povedali, da je izobrazba zelo pomembna, še posebej za Rome in predavanje o diskriminaciji Romov. Vendar se pa nismo samo učili, ampak smo se tudi zabavali in sicer smo si vsak zvečer izmislili nekaj novega. Tako smo v četrtek zvečer imeli zmenkarije, kjer so najprej punce izbirale med fanti, nato pa fantje med puncami. Večini udeležencev so bile zmenkarije tudi najbolj všeč. Zadnji dan smo imeli predstavitev Romskega zbornika III, v katerem so zbrane teme, o katerih se je predavalo na prejšnjem 6. romskem taboru. Na taboru je bilo tako poučno kot tudi veselo in če bo možno, se ga bom udeležila tudi drugo leto.

Janja Rošer

Tabora sem se udeležil že drugič. Med predavanji mi ji bil najbolj všeč romski jezik. Letos je bilo tudi veliko udeležencev iz različnih krajev in najboljše je bilo to, da smo se med sabo vsi dobro razumeli in postali prijatelji.

Mario Baranja

DNEVE IN NOČI

*Vem, da mi nihče ne verjame,
vem, da me nihče za resnega ne vzame.
Še pogovoriti bi se moral z vami,
tako, da ne boste ostali čisto sami.
Vedeti bi morali, kaj vas še čaka,
mogoče pa s partnerjem ne bosta enaka.
Če bi mi uspelo to po načrtu,
ja po načrtu, ne pa na zelenem vrtu.
Usmerjal bi vas rad v pravo stran,
boljše počutje je meni ta svetel dan.*

KAKO SE RAZUMEM Z MONIKO

*Prvič, držim se njenih navodil,
da ne pride do nobenih sil.
Drugič, točno vem kdaj bo živčna postala,
potem se z nami ne bo igrala.
Če sem pri njej, se počuti kot mama,
mama, ki ne bo nikoli sama.
Danes dela popoldan,
ker je trenutni ni, pišem pesmi sam.
Še zjokal bi se, če bi šla daleč stran,
potem bi ostal čisto sam.
Res jo imam rad kot pravo mamo,
zato jo ne bom nikoli pustil samo.*

KDOR JAMO KOPA, SAM VANJO PADE

*Kdor lažne govorice širi o nas,
mu bomo pljunili v obraz.
Zlagali so se, da smo ukradli tri milijone,
da smo si zgradili hišo, ki ima dvigalo
in tri balkone.
Še v jehovsko vero so nas hoteli dati,
še tajniku delo bi morali plačati.
Mi nismo igračka, mi smo društvo,
sami mladi smo, zato smo kot družine,
ne pa kot staro pohištvo.*

DENAR

*Za sto mark bi prodal svojo taščo
v starem zimskem plašču.
Še mišje luknje bi izvozili,
samo, da bi mi denar dobili.
Za sirote prosil bi denar,
na mrzlem bi stal kot žandar.
Mogoče prodajal bi tudi spodnje gate,
vsem tistim, ki prazno slamo mlate.
Mogoče bo g. Pahor poskrbel za vse Rome,
samo, da bi mu ukradli kondome.
Saj je on šparalizator prve klase,
kot predsednik bi moral vedeti
za narodne mase.
Bolje, da o tem nič ne govorimo,
samo, da mi svoj denar dobimo.*

NISEM EDINI

*Nisem edini, ki pesmi pišem,
nisem edini, ki si načrt narišem.
Nisem edini brez znanja,
je ena izmed najboljših prijateljica Janja.
Nisem edini brez sreče ostal,
nisem edini, ki sem napredoval,
nisem edini brez ljubezni ostal.
Samo da pesmico preberem
in postanem romski Prešeren.
Vedeti moram, da me v resnici ni bilo,
ni me res bilo
in tako bo moje življenje po vodi odšlo.*

PRIJATELJ, KI TE NE BOM POZABIL

*Včasih imaš otroški stil,
tvoj najboljši mesec je april.
Postani enkrat pravi moški,
ne pa, da si tako otroški.
Poglej stran in se smej,
pravo deklino imej.*

ROMEO HORVAT-POPO

